

Til
Klima- og miljødepartementet

Vår saksbehandler
Katrine Kammerud

Vår dato
06.06.2025

Vår referanse
2025/1624-2/310

Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Tidligere dato

Tidligere referanse
25/932

Uttalelse til høring av forslag til tiltaksplaner for villrein i Knutshø, Snøhetta og Rondane villreinområder

Vi viser til brev med høring av forslag til tiltaksplaner for villrein i Knutshø, Snøhetta og Rondane villreinområder. Nesten hele den europeiske bestanden av villrein lever i Norge, dermed er dette en ansvarsart som vi er særlig forpliktet til å ta vare på. Tiltaksplanene er ikke juridisk bindende, men samlende planer for tiltak som skal søkes gjennomført. En rekke enkelttiltak i tiltaksplanforslagene vil måtte vedtas, avtales eller på andre måter gjennomføres i samsvar med et selvstendig rettsgrunnlag eller gjennom frivillig tilslutning.

Forsvarsbygg uttaler seg i denne type saker med det utgangspunkt å skulle ivareta forsvarssektorens arealbruksinteresser. Langtidsplan for Forsvaret 2025-2036 *Forsvarsløftet – for Norges trygghet* ble vedtatt av Stortinget 11.06.2024. Her kommer det frem: *Forsvarssektoren gjør avbøtende tiltak for villrein, og vil se til at hensynet til villrein implementeres i instruksene til relevante skytefelt og skytebaner, samt ha rutiner for varsling til Statens naturoppsyn ved transport i slike områder.*

Påvirkning fra Forsvaret på villreinområder

Kapasiteten til Forsvaret skal styrkes, dermed er det målsetting om ett høyere aktivitetsnivå for å opprettholde og styrke den operative evnen. Frem mot 2050 kan man derfor forvente økt bruk av Forsvarets øvingsområder. Dette kan få konsekvenser for miljøet, men det er en ambisjon om å skape best mulig øvingsutbytte samtidig som man unngår store negative konsekvenser for miljøet (herunder villrein).

I Meld. St. 18 (2023-2024) *Ein forbetra tilstand for villrein* kommer Forsvarets påvirkning på villreinområdene frem. Forsvarets har aktiviteter som kan påvirke villreinområdene, og dette gjelder skyte- og øvingsfelt i randsonen til villreinområder, virksomhet og drift av særskilte militære installasjoner, øvelser i vinterhalvåret og lavflyging.

Restriksjoner i villreinområdene

Forsvaret gjennomfører i dag øvelser i og i nærheten av villreinområdene, og har tidligere gjennomført større øvelser med allierte. Øvelsene skal gjennomføres på en måte som påvirker villreinen på minst mulig måte. Ved regelverksendringer eller planarbeid for regulering av for eksempel ferdsel (eller annet) innenfor og utenfor villreinområdene må Forsvarsbygg involveres.

Tiltaksplan for Snøhetta villreinområde

Joramo bygdeallmenning

Nord for Dombås har vi en avtale med Joramo Bygdeallmenning om militære øvelser i Joramo bygdeallmenning. Denne avtalen ble fornyet i 2021, og benyttes som øvingsområde for Forsvaret. Det er nærliggende skog- og fjellområder som benyttes for praktiske øvelser i forbindelse med utdanningsaktivitet. Dette området går inn i Snøhetta villreinområde, og delvis inn i Rondane

villreinområde. Dette øvingsområdet benyttes i dag og ønskes videreført.

Forsvaret benytter også fjellområdene Hjerkin-Dombås i forbindelse med vinterkurs. Da benyttes kun områdene vest for Grisungdalen for å ikke forstyrre villrein, og kjøres kun i faste perioder i året av samme årsak. Vinterkursene er basert på skimarsj og motorisert ferdsel er begrenset til rekognosering og analyse av skredfare før kursstart, samt evakuering ved hendelser. Kursansvarlig sjekker også ut villreinens posisjon under kurset for å sikre at disse ikke blir berørt av Forsvarets aktivitet.

Sperring av veier og stier

Det foreslås flere tiltak innenfor villreinområdet, blant annet å sperre enkelte veier og stier. Forsvaret har behov for fri tilgang til veier som leder til kritisk infrastruktur og objekter, og dette inkluderer Snøheimvegen, vei til Sandgrovbotn og Aursjøvegen. Vi ber om å bli involvert ved videre prosess for disse. Andre veier og stier som kan påvirke Forsvarets arealbruksinteresser er Dalsidevegen, Aursjøvegen, stien gjennom Stropplsjødalen (vinterstid). Vi ber om å også bli involvert i videre prosess for disse.

Anlegg

Vi drifter fortsatt et gjenværende telekommunikasjonsanlegg ved Hjerkin. Drift av installasjonen inkluderer inn- og uttransport av personell og utstyr. Forsvaret har i samarbeid med Statsforvalteren utviklet rutiner for varsling av Statens naturoppsyn når man har transport til og fra anlegget.

Tiltaksplan for Rondane og Knutshø villreinområde

Vi har ingen kommentarer til tiltaksplanene, utover det som er nevnt over.

Med hilsen

Bjørn Bergesen
Leder Arealplan
Eiendomsforvaltning
Forsvarsbygg

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.